herpy

SKILDPADDER

False Map Turtle

Graptemys pseudogeographica

Graptemys pseudogeographica er en dagaktiv, stærkt vandbunden skildpadde fra de store floder i Mississippi-flodens afvandingsområde i USA. Hunnen bliver op til omkring 27 cm og hannen 15 cm, og arten kræver et stort, strømmende og meget rent vandkar med solplads og kraftig UVB. Den er sky, bliver let stresset og egner sig bedst til erfarne holdere.

Familie: Emydidae Tidligere navn: *Graptemys kohnii* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**9-27 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**1.100-1.800 g**
Levetid	**30-35 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 70 × 70 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Hotspot	**35-40 °C**
Temperatur, nat	**20-24 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 30-40 cm
Vandtemperatur	**22-28 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Vinterhvile	**4-6 °C** 8-12 uger
Kost	**Insekter, færdigfoder, planter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**48-168 mdr.**
Kuldstørrelse	**8-22 æg**
Kuld pr. år	**2-3**
Inkubation	**52-85 dage** ved 25-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste III (USA) og i EU-bilag C. Den står ikke på EU's liste over invasive arter af unionsbetydning og ikke på de danske lister over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015 og nr. 686 af 31.5.2023). Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) om reglerne for dokumentation ved køb og salg.

Om arten

Graptemys pseudogeographica er en mellemstor ferskvandsskildpadde. Rygskjoldet (carapax) er olivengrønt, brunt eller sort med lyse gule linjer, der danner et kortagtigt net omkring mørke pletter; linjerne er klarest hos unge dyr. Skjoldet har en lav køl langs midten med små pigge, især hos unge, og bagkanten er savtakket. Bugskjoldet er cremefarvet til gult og mørkt stribet langs sømmene hos de unge. Hovedet og benene er grågrønne til brune med gule striber, og bag øjet sidder en gul hageformet tegning, hos nogle som et omvendt L. Øjet har en mørk tværstribe gennem pupillen.

Alle mål i teksten er skjoldlængden. Hunnen er langt større end hannen og har bredere hoved: hunner er 12-27 cm og vejer 1,1-1,8 kg, hanner 9-15 cm. Hunnerne er i gennemsnit 1,5-1,7 gange større end hannerne. Hannen har længere kløer på anden og tredje finger på forbenene, længere hale, og kloakåbningen sidder bag skjoldets bagkant.

Der er to underarter: *G. p. pseudogeographica* og *G. p. kohnii*, som har en mere udbredt tegning på bugskjoldet. *G. p. kohnii* har tidligere været regnet som en selvstændig art. Hovedtegningen ændrer sig med rugetemperaturen, så de to former kan ligne hinanden meget, og de kræver samme pasning.

Arten er sky og bliver let stresset. Dyrene dykker ved den mindste forstyrrelse. De bider sjældent, men kan gøre det, når de føler sig truet, og tømmer ofte blæren, når de bliver løftet. De er iagttagelsesdyr og ikke dyr, der skal håndteres. De lever mange år: over 30 år i fangenskab.

Udbredelse og levested

Graptemys pseudogeographica findes i det centrale og østlige USA, hovedsagelig i de store vandløb i Mississippi- og Missouri-flodernes afvandingsområde: fra Minnesota, Wisconsin, Ohio og Indiana i nord til Louisiana, Texas og det sydvestlige Alabama i syd, og fra Kansas og Dakota-staterne i vest til Tennessee og Kentucky i øst. *G. p. kohnii* lever i de sydlige dele, blandt andet Arkansas, Louisiana, Mississippi og Texas, og *G. p. pseudogeographica* længere mod nord.

Arten er ikke truet på verdensplan, men er sjælden i den nordligste del af udbredelsesområdet, og de lokale bestande er truede af ødelagte levesteder, fiskenet, jagt og indsamling til dyrehandel. Taksonomien er ikke helt afklaret: de to former er flere gange blevet slået sammen og skilt ad.

> **Oprindelig udbredelse:** USA.

LEVESTED

Graptemys pseudogeographica lever i store floder og vandløb med moderat strøm, vandplanter og væltede træer eller stammer, hvor dyrene kan sole sig. De er stærke svømmere og kan også ses i hurtigt vand i de store løb, i bakvande og i søer langs floderne. De er sjældne i små damme og vandløb.

Dyrene tilbringer det meste af dagen i solen på stammer, sten, sandbanker og bjælker nær bredden. De er meget opmærksomme og dykker alle sammen, når én af dem går i vandet. Aktiviteten varer fra sent i marts til midt i oktober. Om vinteren i de nordlige egne graver de sig 10-30 cm ned i flodbunden eller søger ly i en bisamrottes bo og kommer frem igen, når vandet er 4-7 °C, ofte i april.

Føden er dyr og planter: snegle, muslinger, insekter og deres larver og i mindre grad vandplanter og alger. Størrelsen afgør føden: hunnerne æder større bytte som muslinger, og hannerne æder mest insekter.

Pasning

TERRARIET

Hold dyret i et akvarium, et stort kar eller en lukket udendørs dam, ikke i et almindeligt terrarie. Vandmængden bestemmer størrelsen: der skal være mindst ca. 15 liter vand pr. cm skjoldlængde. En voksen hun på 25 cm skal altså have mindst 375 liter vand, en han på 12 cm omkring 180 liter, og landdelen kommer oveni. Karret skal desuden være mindst 5 gange så langt som skjoldet og halvt så bredt, og vandet mindst dobbelt så dybt, som skjoldet er bredt. Vanddybden skal være mindst 30 cm for en voksen, og dybere er bedre, fordi arten søger tryghed på dybt vand. Boksens mål, 180 × 70 × 70 cm, giver et vandparti på 140 × 70 cm med 40 cm vand (omkring 390 liter), en landdel på 40 × 70 cm og en kant på 25-30 cm over vandet. En han klarer sig med mindre, men en hun skal have det fulde mål.

Arten foretrækker strøm, så vandet skal bevæges kraftigt af et stort filter og gerne en strømpumpe. Kar med uigennemsigtige sider dæmper den evindelige svømmen langs glasset og får dyret til at føle sig tryggere. Giv skjul i vandet i form af rødder, sten og stammer, og placér dem, så dyret kan trække sig tilbage.

Landdelen skal være stor nok til, at dyret kan komme helt op af vandet og tørre helt. Byg den som en hylde eller strandbred med en ru rampe, og gør kanten omkring landdelen mindst 25 cm høj. En hun, der skal lægge æg, skal have en kasse med jord eller sand. Lampe og UVB sidder direkte over solpladsen. Arten er social og kan holdes i en lille gruppe af lige store dyr, men flere dyr kræver et kar, der er mindst 50 % større, og flere solpladser.

Opstillingen skal være flugtsikker. En udendørs dam fra forår til efterår er en god sommerbolig, hvis den er lukket: hegn, der går ned i jorden, og net eller hønsenet over toppen mod rovdyr. Et dybt kar uden skjul, hvor dyret ikke kan komme op, er ikke egnet.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Solpladsens overflade skal være 35-40 °C, målt med et IR-termometer et par timer efter, at lamperne er tændt, og luften over den omkring 30 °C. Brug halogenlamper i dybe kupler med keramisk fatning, to lamper over en stor solplads er bedre end én. Varmelampen sidder tæt ved UVB-røret. Luften i rummet skal være 24-28 °C.

Vandet skal være 22-28 °C hos voksne og 26-28 °C hos unger; angivelserne går op til omkring 29 °C for den bedste aktivitet og appetit. Sæt vandvarmeren på den laveste temperatur, så der opstår en gradient, og giv den en plastskærm og et automatisk sluk. Mål vandet med et digitalt termometer. Nattemperaturen er ikke nærmere dokumenteret; 20-24 °C passer. Lamperne slukkes om natten.

Vinterhvile: I de nordlige egne graver arten sig om vinteren 10-30 cm ned i flodbunden og kommer frem igen, når vandet er 4-7 °C. Dyr af den sydlige *G. p. kohnii* kan holdes i en udendørs dam fra forår til efterår, men skal ikke overvintre i dammen i Danmark. En kontrolleret vinterhvile indendørs er mulig, men ikke et krav; den er kun for sunde, velnærede dyr over 3-4 år, der selv bliver sløve og holder op med at æde om efteråret, og efter et dyrlægetjek. Lyset forkortes, varmen sænkes og foderet mindskes gradvist over nogle uger, og dyret skal have tom tarm, før temperaturen kommer under 10 °C. Derefter overvintrer dyret mørkt i et kar med så meget vand, at skjoldet lige er dækket, og med visne blade som skjul, ved 4-6 °C i 8-12 uger, i et frostfrit rum eller et køleskab uden fryser. Over 10 °C bruger dyret sine reserver uden at hvile. Vej dyret undervejs; taber det mere end omkring 1 % af vægten på en måned, skal det vækkes. Er du i tvivl, så hold dyret vågent og fodret hele vinteren.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Skildpaddens fugtighed er vandet, så luftens relative fugtighed er ikke afgørende og ikke nærmere dokumenteret for arten; 50-80 % i rummet er rigeligt. Det afgørende er vandets renhed, fordi arten er følsom: kun rent og iltrigt vand holder den sund, og urent vand giver svampeinfektioner i skjoldet.

Dyret afgiver sin afføring i vandet. Brug et kraftigt filter, og skift omkring 30 % af vandet hver 1.-2. uge; filtret alene er ikke nok. Fjern foderrester med et net efter fodring. Fodring i et separat kar er en mulighed, der holder hovedkarret renere.

VAND OG VANDKVALITET

Vandet er dyrets opholdssted, så det skal være dybt, rent, iltrigt og varmt. Vanddybden er 30-40 cm for voksne dyr, og temperaturen er 22-26 °C (se Temperatur). Unger kan have lavere vand, 10-15 cm, men de vokser hurtigt.

Filtret skal være kraftigt, helst et udvendigt tøndefilter beregnet til mindst 2 gange vandmængden. Det skal både filtrere mekanisk og biologisk, og strømmen skal give vandet bevægelse. Undergrundsfiltre og små indvendige filtre er ikke egnede til et voksent dyr. Rens filtret mindst en gang om måneden i vand fra karret og ikke fra hanen, så bakterierne bevares. Brug en vandbehandling mod klor. Alt elektrisk udstyr ved vandet skal sidde bag en fejlstrømsafbryder (HPFI-relæ).

LYS OG UVB

UVB er en nødvendighed: arten er dagaktiv og soler sig mange timer om dagen. Ferguson-zone 3 er lånt fra *Trachemys scripta*. Brug et T5 HO-rør med 5-6 % UVB i en reflektor, der dækker omkring halvdelen af opstillingens længde og sidder over solpladsen, 28-33 cm over dyrets ryg, hvis intet står imellem. Glas og plast stopper UVB helt, og tæt net stopper en stor del. Rørets effekt falder, så skift det efter fabrikantens anvisning og mindst en gang om året.

Supplér med en kraftig dagslyslampe på omkring 6.500 K. Lyset skal være tændt omkring 12 timer i døgnet, mere om sommeren (omkring 14 timer) og mindre om vinteren (omkring 10 timer). Udendørs i en dam er ekstra lys ikke nødvendigt. Brug aldrig farvet lys.

FODER

G. pseudogeographica er altædende og æder kun i vandet. I naturen tager hunnerne snegle, muslinger, insektlarver og vandplanter, mens hannerne mest tager insekter og deres larver, snegle og ådsler af fisk og kun lidt planter. Voksne æder mere animalsk føde end mange beslægtede vandskildpadder, og det er let at overfodre: for meget protein giver hurtig vækst, fedme og et pyramideformet skjold.

Grundlaget kan være pellets til vandskildpadder, suppleret med snegle med skal, rejer, ferskvandskrebs, regnorme, kakerlakker, fårekyllinger og små levendefødende fisk som guppy og platy. Hunnerne tager gerne større bytte som snegle og muslinger. Undgå fed fisk. Grønt som andemad, vandpest, mælkebøtte og endivie gives jævnligt; læg det i vandet eller klip det fast. Frugt er kun en lejlighedsvis godbid.

Unger fodres hver dag. Fodringshyppigheden for voksne er ikke dokumenteret for arten; 2-3 gange om ugen passer for vandskildpadder af samme størrelse. Giv kun det, dyret kan æde på 4-5 minutter. Fodring i et separat kar holder vandet renere. Hold en sepiaskal fremme som kalkkilde, og fjern først den hårde bagside.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

G. pseudogeographica er sky og følsom og dykker ved den mindste forstyrrelse. Den er ikke et dyr, der skal håndteres: den bliver let stresset og kan bide, når den føler sig truet. Fodring med pincet er den mildeste kontakt. Hvis dyret skal løftes, så tag det nedefra med begge hænder, og hold fingrene væk fra hovedet. Vask hænder før og efter og lad ikke børn under 5 år håndtere dyret.

Dyrene er sociale og soler sig gerne sammen, og arten kan holdes alene eller i en lille gruppe af lige store dyr. Dyr af meget forskellig størrelse giver kamp om solpladsen og foderet. Et dyr, der svømmer frem og tilbage langs glasset, har ofte for lidt plads eller intet skjul.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har længere kløer på anden og tredje finger på forbenene, en længere hale, og kloakåbningen sidder bag skjoldets bagkant; hunnen er meget større med bredere hoved. Hannerne bliver kønsmodne efter omkring 4-6 år og hunnerne efter omkring 8-14 år, målt i naturen; i fangenskab går det hurtigere.

PARRING

Parringen sker om foråret (april) og om efteråret (oktober-november) i naturen. Hannen stryger hunnens hoved og hals med sine lange forkløer og trommer med dem over hendes øjne. Bliver hun rolig, parrer han sig med hende. Parringen kan vare fra få sekunder til flere timer, og hannen slår halen om hendes. Giv hunnen plads og skjul, så hun kan komme væk fra en vedholdende han.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 8-22 æg pr. kuld og 2-3 kuld om året. Æglægningen sker fra midten af maj til slutningen af juli. Hun graver et 10-16 cm dybt hul med bagbenene i åbent sand eller jord, oftest om morgenen, lægger æggene og dækker dem. De sidste uger før lægningen opholder hun sig mindre i vandet og søger efter et sted at grave. Giv hunnen en kasse med jord eller sand på landdelen, også når hun er alene.

INKUBATION

Æggene er aflange, 32-41 mm lange og vejer 6-11 g. Inkubationen varer 52-85 dage. Kønnet afhænger af temperaturen: ved 25 °C og derunder kommer der mest hanner, og ved 30 °C og derover mest hunner. Æggene flyttes forsigtigt uden at blive vendt til en rugemaskine med et fugtigt, men ikke vådt underlag. Rugetemperaturen ændrer også hovedtegningen og hyppigheden af skjoldafvigelser. Ungerne bliver ofte liggende i skallen en dag eller to, mens de optager blommen.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne klarer sig selv fra klækningen; forældrene passer hverken æg eller unger. De har et næsten rundt skjold med en højere køl og med mørkere tegning end voksne. Unger skal have lavt vand, 10-15 cm, varmt vand på 26-28 °C hele døgnet, rigeligt med skjul, en solplads de let kan klatre op på, UVB og animalsk føde hver dag sammen med grønt. Holdes flere unger sammen, skal de være lige store, og alle skal have foder.

Sundhed og typiske fejl

Arten er hårdfør, men følsom over for vandet, så de fleste problemer skyldes pasningen. Vej og mål dyret 1-2 gange om måneden og før en logbog over vægt, appetit og adfærd; vægttab er ofte det første tegn på sygdom.

- Svampeinfektioner i skjoldet: grå pletter, der breder sig, ved urent vand eller for lidt UVB. Kræver dyrlæge og rettelse af

vand og lys.

- Beskidt og iltfattigt vand: er den hyppigste årsag til sygdom hos arten.
- Kalkmangel og sygdomme i knogler og skjold ved for lidt UVB eller kalk.
- Pyramidevækst og fedme ved for meget protein og for hyppig fodring.
- Slugt plastik fra sepiaskal eller indretning.
- Forkert indretning uden landdel eller uden skjul, hvor dyret ikke kan komme op af vandet eller trække sig tilbage.

Alle krybdyr kan være symptomfrie bærere af *Salmonella*. Vask hænder før og efter kontakt med dyret, vand og udstyr. Efter et bid skal såret skylles under rindende vand i omkring fem minutter og rengøres. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser, har åben mund, hævede øjne eller svømmer skævt.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.